Obraćanje specijalnog predstavnika EU/visokog predstavnika u BiH na konferenciji u vezi zaključaka PIK-a: “Moj izazov liderima BiH”

Dobar dan i dobro došli,

Svi ste, pretpostavljam, upoznati sa zaključcima Upravnog odbora Vijeća za implementaciju mira koji se sastao krajem februara u Briselu.

Danas sam vas pozvao da vas informišem da sam u skladu sa tim zaključcima u petak uputio pismo Predsjedništvu, Vijeću ministara, Parlamentarnoj skupštini, entitetskim premijerima i liderima vladajućih stranaka, kako bih naglasio da se ciljevi i uslovi, koje je Vijeće za implementaciju mira jednoglasno usvojilo, sada moraju pretvoriti u konkretna djela.

Samo odlučna akcija u tom smjeru otvara put ka potpisivanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa Evropskom unijom, postavlja čvrsto i nepovratno Bosnu i Hercegovinu na putu euroatlantskih integracija, te omogućava započinjanje tranzicije sa OHR-a u Ured specijalnog predstavnika EU.

Također sam im naglasio da je ovo prilika koju BiH sebi ne

smije dopustiti da propusti.

Podsjećam da je Vijeće utvrdilo ciljeve i uslove koje su, između ostalog, institucije BiH već ranije preuzele kao svoje obaveze.

Tih pet ciljeva su:

1. registracija državne imovine u ime institucija BiH putem sporazuma između odgovarajućih nivoa vlasti, odnosno putem zakonskih akata;

2. sporazum o prenosu vojne imovine, kako pokretne tako i nepokretne, potpisan od strane svih i pravno uknjižen;

3. Donošenje odgovarajućih zakonskih akata kojima se uređuje status Distrikta Brčko, čime se osigurava da Brčko ima adekvatne zaštitne mehanizme u odnosima sa državom i entitetima;

4. usvajanje trajne metodologije za prikupljanje prihoda i zakonsko osnivanje Nacionalnog fiskalnog vijeća;

5. usvajanje Nacionalne strategije za pitanje ratnih zločina;donošenje Zakona o boravku i kretanju stranaca i azilu; usvajanje državne strategije za reformu sektora pravosuđa.

Osim toga, imamo dva “uslova” koji se moraju ispuniti prije zatvaranja OHR-a i njegove tranzicije;

· potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i

· pozitivna ocjena Vijeća za implementaciju mira o situaciji u BiH.

Ukoliko odgovorni lideri ove zemlje žele ispuniti svoje ciljeve, moraće raditi naporno. Trenutno, ja, nažalost, vidim

usijavanje političkog diskursa sa potpuno suprotnim ciljevima od onih koji idu prema postizanju dogovora.

Međunarodna zajednica traži jasne dokaze da su politički lideri BiH spremni i sposobni voditi ovu zemlju u pozitivnom pravcu, u pravcu prema Evropskoj uniji.

Politika je umijeće mogućeg i krajnje je vrijeme da se vratimo ozbiljnim razgovorima o onome što je potrebno uraditi.

Prvi prioritet je usvojiti zakone iz oblasti reforme policije, da bi se potpisao Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju.

Umjesto vođenja konkretnih razgovora o tome kako potpisati Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju – a dopustite da kažem da su stavovi u Briselu trenutno naklonjeni Bosni i Hercegovini i bilo bi ludo propustiti ovu priliku – neki politički lideri i dalje igraju igru u kojoj niko ne dobija.

Moram da priznam da sam nezadovoljan atmosferom, koja se ovdje stvara u vezi sa predstojećom raspravom u Skupštini. Ponovo imamo javne poruke koje unaprijed odbijaju demokratsku diskusiju, ponovo vidimo ucjene. To sve nepotrebno otežava skupštinski proces u koji ulazimo upravo ove nedjelje.

Već idući dani će nam pokazati ko je od političkih lidera ne samo na riječima već i na djelu opredijeljen za evropske integracije. Mi ćemo veoma pažljivo pratiti ponašanje političkih stranaka i njenih lidera tokom ovog procesa, koji je od ključnog značaja za potpisivanje SSP te evropske budućnosti Bosne i Hercegovine. I da podsjetim još jednom: nije EU ta koja traži ulazak BiH u Uniju, to su građani BiH koji s pravom očekuju od svojih izabranih predstavnika da im to omoguće.

Međunarodna zajednica je u Briselu bila jedinstvena u stavu da zatvaranje OHR-a nije vremenski uslovljen proces, nego proces koji se zasniva na rezultatima koje organi BiH moraju realizirati.

Da ponovim, postoje jasni ciljevi i uslovi.

Ove ciljeve organi BiH su prihvatili kao svoje obaveze u više strateških dokumenata.

Ukoliko među akterima u BiH bude političke volje, onda se oni mogu brzo ostvariti. Sve do tada, OHR će nastaviti da djeluje.

Jasno je da nam je cilj realizacija krajnjih kriterija, a ne vremenskih rokova.

Zato očekujem da će se svi koji nose političku odgovornost usredsrediti na njihovo ispunjavanje.

Da bi se to postiglo, namjerne provokacije, kao što su rezolucije sračunate da izazovu nestabilnost, moraju prestati.

Prijetnje otcjepljenjem su prazna retorika čiji je cilj destabilizacija napretka koji je ova zemlja postigla.

Da pojasnim:

Prvo: sva tri konstitutivna naroda su konstitutivna na cijelom teritoriju BiH. Nijedan od entiteta nije isključiva imovina jednog od naroda.

Drugo: Međunarodna zajednica nikada neće dozvoliti niti priznati bilo kakav jednostran čin kojim se narušava teritorijalni integritet i suverenitet zemlje ili kojim se dovodi u pitanje njena ustavna struktura.

Treće: jedini način da se postignu unutrašnje promjene je putem dogovora među predstavnicima u institucijama BiH, u postupku predviđenim Ustavom.

To znači da postoje legitimni partneri u zemlji koji se moraju složiti o svim ustavnim promjenama, kao i jedan važan igrač van zemlje – međunarodna zajednica.

Međunarodna zajednica je jedinstvena i jasna u svom stavu. BiH može izabrati da stagnira i nazaduje ili može izabrati da ide

naprijed putem integracije i saradnje.

Stalni pozivi, da ja namećem odluke, nisu rješenje. Oni su znak političke nezrelosti. Ja sam dobro svjestan svog mandata, svojih ovlasti i svoje odgovornosti i ne treba niko da me na to podsjeća.

Ne postoji treći izbor. Nema čarobnog rješenja. Ne može biti otcjepljenja niti ukidanja, ne može se stalno prijetiti referendumom kao ultimatumom. Takvo, kao i svako drugo djelovanje koje nameće samo jedan partner protiv tri-četiri ostala je i protivustavno, i politički neprihvatljivo, i tehnički neizvodljivo, a prije svega nemoralno.

Prema tome, vrijeme je da politički lideri prestanu tražiti izgovor, prestanu kriviti ili javno mnjenje – mnjenje koje su sami stvorili – ili medjunarodnu zajednicu – i da rade svoj posao.

Međunarodna zajednica očekuje da vidi pozitivne promjene: mi ćemo pažljivo pratiti situaciju da se uvjerimo da li su političari u BiH zaista sposobni kao što kažu, ali istovremeno smo spremni da pružimo pomoć i podršku u tome zajedničkom naporu, čiji je cilj da izgradimo Bosnu i Hercegovinu, koja je stabilna, efikasna i definitivno i nepovratno na putu prema članstvu u Evropskoj uniji.

Hvala – sada možete postavljati pitanja.

Pitanja Novinara:

TV OBN, Almir Šarenkapa:

Zašto mislite da bi Vas politički lideri u BiH sada trebali poslušati, jer ovo nije Vaša prva ovakva izjava, a do sada su se oglušili o sva Vaša upozorenja, preporuke ili nazovite to kako hoćete? Dakle, kada ćete početi djelovati, jer politički lideri nastavljaju raditi po svom i govoriti po svom, još uvijek se govori o referendumu, o otcjepljenju, o ukidanju i

tako dalje?

Visoki predstavnik/specijalni predstavnik EU, Miroslav Lajčák:

Priče o referendumu i otcjepljenju moraju prestati, jer kao što sam rekao one su protuustavne, politički nemoguće, tehnički neizvodljive i prije svega, nepoštene i nemoralne. Ne može ni jedna ozbiljna odluka u ovoj zemlji da se donese od strane jednog od partnera protiv volje ostalih partnera. A, kao što sam rekao, imamo četiri partnera, imamo tri ustavna naroda i imamo međunarodnu zajednicu koja igra značajnu ulogu u ovoj zemlji, kao što i znate.

Drugo, ulazimo ove nedjelje u ozbiljan proces rasprave o reformi policije i zato se danas obraćam vama i zato se danas obraćam javnosti da kažem da je ovo trenutak istine da vidimo da li su politički lideri u stanju da ispune ta svoja obećanja koja daju vama, daju vašoj javnosti da žele da vode ovu zemlju prema evropskim integracijama. Sada treba da to pokažu. Imamo najbolju mogućnost da se pokaže ko se ustvari zalaže za evropsku perspektivu ove zemlje, a ko ne. Da ponovim što sam rekao, Brisel veoma pažljivo prati šta se dešava, a ne samo Brisel već i čitava međunarodna zajednica koja će naravno, formirati svoju daljnju politiku prema Bosni i Hercegovini na osnovu toga kakav će biti rezultat tog procesa.

Nezavisne Novine, Mirza Ćubro:

Nadovezat ću se na pitanje kolege Šarenkape. Dakle, interesuje me ako je priča o otcjepljenju Republike Srpske protuustavna i samim tim protuDaytonska, zašto do sada niste poduzeli bilo šta, bilo kakve sankcije protiv ljudi koji govore o referendumu i otcjepljenju?

Visoki predstavnik/specijalni predstavnik EU, Miroslav Lajčák:

Jer su sankcije zadnji od svih mogućih instrumenata, ali jedan od njih.

Agencija France-Presse, Amra Hadžiosmanović:

Šta ako se ove sedmice odbije Zakon o reformi policije? Rekli ste i Brisel pažljivo posmatra i zauzet će stav prema BiH, pa u kom smjeru bi se možda taj stav mogao promijeniti?

Visoki predstavnik/specijalni predstavnik EU, Miroslav Lajčák:

Kao što sam rekao, atmosfera u Briselu prema evropskim aspiracijama BiH je trenutno povoljna i pozitivna, što nije dano zauvijek niti je definisano. Ako se ova prilika propusti, prvo, propustili smo mogućnost da se potpiše Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju u to vrijeme koje je realno – a to je april ili maj – i drugo, izazivamo Evropsku uniju i u stvari tražimo da se ta povoljna atmosfera promijeni.

FTV, Blažica Krišto:

Gospodine Lajćák, imam dva pitanja. Znamo kakvi su stavovi dijela političara prema reformskim zakonima o policiji koji su u parlamentarnoj proceduri, odnosno sada bi trebali biti – dio njih kaže da ne želi nikakve amandmane, a dio je već pripremio dobar broj amandmana. Jeste li imali priliku vidjeti neke od njih i kakav je Vaš komentar?

Visoki predstavnik/specijalni predstavnik EU, Miroslav Lajčák:

Vidio sam negdje blizu 50 amandmana i mislim da značajan dio njih je prihvatljiv u tom smislu da ulazi u to o čemu smo od početka govorili – da mi treba da poštujemo okvir koji je definisan Mostarskom deklaracijom i Akcijskim planom i treba da budemo maksimalno ambiciozni u tom okviru. Vidio sam niz amandmana koji u stvari ispunjavaju ovaj kriterij. Ima i amandmana koji jasno izlaze van tog okvira i u tom smislu ja mislim da ti amandmani nemaju šansu da budu prihvaćeni, jer je dogovoreno i prihvaćeno od strane Evropske unije da zakoni o policiji treba da budu prihvaćeni na osnovu Mostarske deklaracije i Akcijskog plana.

FTV, Blažica Krišto:

Vi znate da se vrlo lako može dogoditi da SNSD blokira donošenje Zakona isključivo zbog Dodikovog stava da ne želi nikakve amandmane.

Visoki predstavnik/specijalni predstavnik EU, Miroslav Lajčák:

Ja mislim da je upravo Skupština mjesto gdje treba da se vodi rasprava, a ne preko medija da se šalju poruke i unaprijed da se odbija bilo kakva diskusija. To je nepoštivanje demokratskih institucija ove zemlje. To je nepoštivanje svojih koalicionih partnera.

FTV, Blažica Krišto:

Drugo pitanje je vezano za nedavne prijetnje upućene nevladinoj organizaciji, jednoj od onih koje su organizirale predavanja na kojima i Vi sudjelujete vezano za bosanskohercegovačku budućnost u Evropskoj uniji. Pa možete li reći komentar, hoće li se OHR miješati u taj slučaj na bilo koji način?

Visoki predstavnik/specijalni predstavnik EU, Miroslav Lajčák:

Da, nažalost, u okviru naše kampanje za promociju evropske integracije, koja je visoko pozitivna kampanja koja treba da ujedinjuje građane ove zemlje, našli smo se u situaciji da su se organizatori te kampanje na Palama suočili sa prijetnjama vezano za debatu koju planiramo tamo sutra. Ja naravno najoštrije osuđujem te prijetnje. Mi se nećemo miješati u taj proces jer policija radi svoj posao u tom smislu. Ja mogu samo da kažem da mi naravno nastavljamo sa našim planom i nadam se da ćemo imati jednu dobru i konstruktivnu debatu o evropskoj perspektivi BiH sutra na Palama.

BHT1, Anisa Vladavić:

Imam pitanje vezano za Zakon o oduzimanju nelegalno stečene imovine. PIC je u nekoliko navrata upozoravao BH političare da

moraju konačno donijeti taj zakon. Međutim, on naravno nije došao čak ni u parlamentarnu proceduru. Pa me interesuje da li ćete se Vi na neki način umiješati ili poduzeti neke mjere kako bi se taj zakon konačno i donio?

Visoki predstavnik/specijalni predstavnik EU, Miroslav Lajčák:

Vidim da se vodi diskusija u vezi sa imovinom koja je stečena legalno ili nelegalno i dobro je da ima proces i da ima diskusije. Sigurno je da ja nemam namjeru da ulazim u to što su pokrenuli domaći političari. Ali slažem se sa tim da je to pitanje koje je od značaja.

Novinar #6:

Gospodine Lajčák, ima li ijedan političar u Bosni i Hercegovini koji po Vašem mišljenju dobro radi, surađuje i da je na putu Europske unije?

Visoki predstavnik/specijalni predstavnik EU, Miroslav Lajčák:

Ima ih više. Samo, problem je da oni dobro rade za svoje biračko tijelo i imaju tendenciju da zaboravljaju da tu ima tri ustavna naroda, tri biračka tijela i osim toga i ostali. Znači, ja bih stvarno preporučio da se vode prije svega, interesima Bosne i Hercegovine na prvom mjestu. To je problem. Nije problem nedostatak predanosti ili rada od strane političara, jer sve dok političari budu mislili da mogu nametnuti svoje mišljenje ili direktno ili ucjenama ili preko OHR-a svojim političkim partnerima umjesto da sjede i razgovaraju sa svojim političkim partnerima, do tada ćemo se vrtiti u krug i propuštati jednu priliku za drugom.

Večernje Novosti, Dušan Stojaković:

Samo me zanima oko čvrstog stava međunarodne zajednice u kontekstu ne znam, poštovanja Rezolucije 1244 s kojom se Srbija suočila ili recimo ZERP-a s kojim se Hrvatska suočava – kojeg sve pomorske zemlje imaju, a Hrvatska nema pravo da ima

– pa me interesuje koliko će biti čvrst taj stav?

Visoki predstavnik/specijalni predstavnik EU, Miroslav Lajčák:

To su zanimljiva pitanja, ali ne za visokog predstavnika u Bosni i Hercegovini.

Nezavisne Novine, Mirza Ćubro:

Još jedno pitanje. Kazali ste da rezolucije u kojima se govori o proglašenju nezavisnosti i tako dalje također nisu ustavno djelovanje. Hoćete li onda poništiti rezoluciju Narodne skupštine Republike Srpske koja govori o nečemu što niko nije tražio u Bosni i Hercegovini?

Visoki predstavnik/specijalni predstavnik EU, Miroslav Lajčák:

Moj stav je poznat. Ja to mogu da uradim, međutim to nije rješenje. Ne možete preko Bonskih ovlasti promijeniti mišljenje u glavama ljudi. Ja poštujem Narodnu skupštinu RS kao legitimni organ i meni je potrebno da razgovaramo i da stvorimo atmosferu da se ne donose u bilo kojem entitetskom ili kantonalnom parlamentu odluke koje izazivaju nemir i zabrinutost drugog dijela ove zemlje i međunarodne zajednice. Kao što sam rekao, Bonske ovlasti je najlakše koristiti, ali ja sam taj koji ima to pravo, ja sam taj koji snosi tu odgovornost i ja uvijek razmišljam dva-tri koraka unaprijed da li će to pomoći ili neće pomoći.